

A4.1_202201 Studii de caz privind dezvoltarea de abilități emoționale, consilierea socială/ vocațională a preșcolarilor/ elevilor din grupul țintă, pe categorii de vârstă și nevoi de servicii psiho-sociale, în vederea acordării de suport emoțional/ psihologic pe durata implementării proiectului și pe perioada sa de sustenabilitate

RELATIA ELEV – ȘCOALĂ – FAMILIE

Relația *elev – școală – familie* este evidențiată atunci când un părinte vorbește despre copilul său, despre familie și școală, dar și atunci când cadrele didactice vorbesc despre problemele cu care se confruntă în procesul educational, în care, de altfel, ar trebui să fie implicați în totalitate cei trei factori.

Această relație implică, printre altele, o serie de aspecte dintre care prezentăm în cele ce urmează câteva determinante în acest tip de relație interdependentă.

Cadrele didactice, în relația cu părinții invocă adesea următoarele:

- slaba implicare în activitatea școlară a copiilor lor, fie pentru că nu au curaj și încredere (“știe dna profesoară mai bine decât mine!”), fie că nu își fac timp (“am altele pe cap acum!”), fie pentru că nu îi interesează (“asta e treaba școlii!”);
- exprimă comentarii negative la adresa școlii și a cadrelor didactice în prezența copiilor;
- lipsa de interes față de problemele școlii și problemele școlare ale propriilor copii;
- nu își asumă în mod corect și responsabil rolul în educația copilului lor;
- nu urmăresc parcursul școlar al copilului lor;
- nu participă la reuniunile anunțate, eventual, doar în situații excepționale/critice care privesc comportamentul copiilor;
- așteaptă ca școala să le disciplineze copilul pentru că ei “nu mai pot să îi facă față copilului” sau pentru că acesta “nu mai ascultă”;
- nu au așteptări deosebite și nu consideră necesară performanța în educație (“da’ ce îi trebuie atâta școală?”);

- nu știu cum să colaboreze cu cadrele didactice.

Cadrele didactice și-ar dori ca părinții:

- să stimuleze copiii să își asume responsabilități în cadrul familiei, pe măsura puterilor lor.
- să asigure copiilor, în familie, condițiile necesare unei dezvoltări armonioase;
- să colaboreze sistematic cu școala și să urmărească permanent evoluția copiilor (frecvența, punctualitatea, comportamentul, îndeplinirea sarcinilor, ținuta, situația la învățătură, anturajul, organizarea și folosirea timpului liber etc.);
- să formuleze cerințe unitare față de copil și să-l evalueze dintr-o perspectivă pozitivă;

Părinții, în relația cu cadrele didactice invocă adesea următoarele:

- îi critică în fața altora pentru nereușitele copilului lor;
- nu vor să înțeleagă că au probleme mai grave decât să vină la școală de câte ori li se cere;
- faptul că îi tratează ca pe niște copii, nu ca pe niște parteneri în educația copilului;
- sunt autoritari, ignorând punctele de vedere ale părinților;
- sunt prea duri/exigenți cu copiii lor sau nu-i trec clasa sau le dau note nemeritat de mici, fie sunt prea blânzi/puțin exigenți cu copiii lor sau îi trec prea ușor clasa sau le dau note prea mari, nemeritate copiilor lor;
- sunt părtinitori cu unii copii în defavoarea altora, inclusiv pe criterii rasiale, defavorizându-I sau discriminându-I pe copiii lor pentru că sunt romi;
- nu sunt pregătiți pentru a gestiona relația cu familia.

Părinții explică rezultatele slabe la școală ale copiilor , astfel:

- cadrele didactice nu reușesc să îi motiveze suficient;
- copiii sunt defavorizați de cadrele didactice, inclusiv pe criterii rasiale, unii copii fiind discriminați pentru că sunt romi;
- lipsa condițiilor de studiu acasă;
- lipsa dotărilor la școală.

Participarea părinților la activitățile specifice pot fi încurajate prin:

- participarea părinților la diverse evenimente organizate de școală, festivități etc.;

- întâlniri de grup cu părinții care au ca obiectiv prezentarea și discutarea unor teme de interes pentru toți părinții – de exemplu, metode de responsabilizare a copiilor sau cum valorizăm timpul liber al copiilor etc.;
- întâlniri individuale cu părinții, planificate la intervale mici de timp, pentru a le oferi acestora informații despre progresele pe care le-a făcut copilul lor (nu se recomandă punerea accentului pe probleme sau pe ceea ce nu știe sau nu poate copilul);
- primirea, de către părinți, a unui raport scris cu progresele copiilor la sfârșitul fiecărui semestru, cu accent pe aspectele pozitive și pe acele abilități și comportamente pe care părinții să le încurajeze la rândul lor;
- susținerea, de către școală, a organizării unor asociații profesori-părinți sau a unor asociații de părinți care să organizeze evenimente care să susțină implicarea părinților în viața școlară a copilului.

Părinții au următoarele motive de îngrijorare:

- unii părinți au experiențe negative cu școala și asociază acest program cu respectivele experiențe;
- fiind o activitate nouă, părinții nu au experiența unor întâlniri în care ei învață cum să fie părinți și ar putea să respingă ideea pentru că nu își dau seama încă cum i-ar putea ajuta aceste întâlniri;
- unii părinți se pot simți jenați sau rușinați să vorbească despre dificultățile lor, gândindu-se că un părinte trebuie să știe întotdeauna ce să facă și să fie „perfect”;
- unii părinți pot avea convingerea că „nimeni nu îmi poate spune cum să îmi cresc copilul”, „nu am nevoie de sfaturi”.

Situațiile îngrijorătoare pot fi depășite astfel:

- prezentarea individuală a programului;
- prezentarea beneficiilor pe care le-ar putea transmite părinții care au participat deja la întâlniri;
- pentru unii părinți va fi suficientă doar lectura unor materiale informative transmise de școală;
- aceste sesiuni nu sunt pentru toți părinții (unii au nevoie de programe specializate).

Părinții au următoarele principale nevoi de instruire:

- elemente de psihologia dezvoltării;

- disciplinarea și metode de gestionare a comportamentelor problematice;
- abilități sociale și emoționale ale copiilor; managementul furiei sau a altor emoții negative intense.

Activitățile de grup cu părinții au următoarele efecte:

- părinții învață despre meseria de a fi părinte.
- părinții înțeleg mai bine lumea interioară a copiilor lor.
- se îmbunătățesc relațiile cu copilul și/sau alți membri ai familiei. Efectele descrise mai sus pot influența pozitiv relația părinților cu copilul și/sau alți membri ai familiei;
- dezvoltă abilități de comunicare. părinții învață cum să comunice eficient cu copiii pentru a evita situații de conflict.
- părinții au posibilitate să vorbească despre trăirile lor, emoțiile și sentimentele pe care le nutresc în raport cu copiii sau despre anumite situații din viața de părinte, având posibilitatea descărcării emoționale. Efect catharsis.
- rezolvă probleme existențiale. părinții pot să vorbească despre atitudinea lor față de o situație sau alta și despre felul cum își văd viața lor în perspectivă.
- se formează comunitatea de părinți. Aceștia au posibilitate să facă cunoștință și să dezvolte relații cu alți părinți care se confruntă cu probleme asemănătoare în sensul relației părinți-copii.
- se cultivă încrederea în sine. Părinții nu sunt judecați; ei sunt ascultați, înțeleși, acceptați și ghidați. Părinților le crește stima de sine individuală și etnică, drept urmare crescându-le nivelul aspirațiilor personale și profesionale în raport cu copiii lor;
- crește nivelul de autoapreciere. Părinții încep să se perceapă pozitiv atunci când pot să ofere ajutor altor părinți cu probleme asemănătoare în sensul educației copiilor.

Cadrele didactice trebuie să țină cont de următoarele aspecte:

- nu trebuie să ignore părerile și nevoile părinților;
- accentul trebuie pus pe situații concrete, specifice;
- părintele trebuie investit cu încrederea că este capabil să își crească propriul copil, și în acest sens, trebuie ajutat în dezvoltarea încrederii în sine și în propriile competențe, fără a-i condamna, stigmatiza și învinui;

- fiecare individ are propriul bagaj de experiențe și competențe care pot fi valorificate în interesul copiilor și fiecare din aceste experiențe și competențe pot fi de folos;
- cunoștințele trebuie să aibă o valoare practică;
- trebuie implicați toți factorii co-educaționali: mame, tați, bunici și alte persoane implicate în educația copilului.
- să fie capabil să lucreze în echipă și să cunoască tehnici de formare a echipei și de dinamică de grup;
- să fie capabil să lucreze în echipe pluridisciplinare, cu o largă varietate de sarcini;
- să cunoască alte profesii, terminologia profesională și etica acestora;
- să fie capabil să colaboreze cu părinții și familia;
- să fie capabil să utilizeze metodele de colaborare interdisciplinară;
- să fie capabil să comunice pe mai multe nivele și să cunoască mai multe instrumente de comunicare;
- să cunoască mai multe metode de gestionare a conflictelor și să fie capabil să le utilizeze;
- să fie capabil să analizeze problemele și situațiile „ciudate” pe baza experienței și a cunoașterii dovedite a unor probleme diferite legate de psihologie și sociologie;
- să fie capabil să îndrume și să consilieze, incluzând cunoștințele privind utilizarea mai multor tehnici de consiliere;
- să cunoscă foarte bine background-ul etno-cultural al părinților.

Bibliografie

Ghid de lucru cu părinții - Metode de lucru pentru activitățile parentale în cadrul proiectului „zefiR. Împreună pentru puterea de acțiune, București, iunie, 2016

<http://www.fnapi.ro/index.php/activitati-si-evenimente/projects/proiecte-fnap/29-proiectul-scoala-parintilor> - Federatia Nationala a Asociatiilor de parinti – Invatamant Preuniversitar

<http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2012/08/Ghid-Educatia-si-consilierea-parintilor.pdf>

<http://scoala-parintilor.ro/cine.html>